Rozwijanie kompetencji uczniów poprzez eTwinning

2014

Wydawca
Centralne Biuro Programu eTwinning
www.etwinning.net
European Schoolnet (EUN Partnership AISBL)
Rue de Trèves 61 – 1040 Bruksela – Belgia
www.europeanschoolnet.org

Redakcja
Claire Morvan

Autorzy
Anne Gilleran
Caroline Kearney

Koordynator ds. szaty graficznej
Claire Morvan

Koordynator językowy
Danosh Nasrollahi

Szata graficzna oryginału
Digital Ink

Druk
HOFI

ISBN
ISBN 978-9491440779-9
9 789491 440779

Wydano w grudniu 2014 r. Opinie wyrażone w niniejszej publikacji należą do ich autorów i niekoniecznie pokrywają się z tymi reprezentowanymi przez European Schoolnet czy Centralne Biuro Programu eTwinning (Central Support Service). Niniejsza publikacja została wydana na zasadach i warunkach określonych w licencji Attribution-Non Commercial-Share Alike 3.0 Unported Creative Commons (CC BY-NC-SA 3.0) (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/). Publikacja powstała przy wsparciu finansowym unijnego programu Erasmus+. Opinie wyrażone w tej publikacji są opiniami wyłącznie jej autorów i Komisja Europejska nie ponosi żadnej odpowiedzialności za jakiekolwiek wykorzystanie zawartych tu informacji.

Spis treści

05 **Wstęp**

08 **Porozumiewanie się w języku ojczystym**
Friends Fur-ever
Twinnies around the world
Bookraft

12 **Porozumiewanie się w językach obcych**
Euroguide
Moi, toi, lettres à nous

16 **Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne**
SOHO: Sunspots Online Helios Observatory
ATOM: A Taste of Maths

20 **Kompetencje informatyczne**
Talking pictures
Stories in History

24 **Umiejętność uczenia się**
Reporting without borders
LYPS: Let Your Passion Shine

28 **Kompetencje społeczne i obywatelskie**
Getting closer
Rainbow village
Health4life

34 **Inicjatywność i przedsiębiorczość**
Photography as a pedagogical tool
BELL, Business Economic, Language Learning

38 **Świadomość i ekspresja kulturalna**
Tandem
PEK

42 **Podsumowanie**

Wstęp

Czym są kompetencje?

Kompetencje można zdefiniować jako *„złożoną kombinację wiedzy, umiejętności, zrozumienia, wartości, postaw oraz pragnień, które umożliwiają skuteczne działanie człowieka w jakiejś dziedzinie"*[1]. Bycie kompetentnym oznacza więc umiejętność efektywnego zastosowania wiedzy, umiejętności i postaw, by skutecznie zareagować na określoną sytuację lub rozwiązać problem w rzeczywistym świecie. Terminu „kompetencja" pierwotnie używano we Francji w latach 70-tych ubiegłego stulecia w kontekście zawodowym, określając nim to, czego pracownicy potrzebują poza kwalifikacjami, by skutecznie działać w różnych sytuacjach zawodowych[2]. W latach 80-tych w poszczególnych krajach zaczęto opracowywać podejścia oparte na kompetencjach dla potrzeb kształcenia i szkolenia zawodowego. Od tamtej pory pojęcie uczenia się i nauczania w oparciu o kompetencje zaczęto rozszerzać na kształcenie ogólne, co wyjaśniono niżej.

Kompetencje kluczowe mogą być różnie wyrażane i rozumiane w zależności od kontekstu danego kraju.[3] Kompetencje obejmują kompetencje w zakresie poszczególnych przedmiotów jak i kompetencje przekrojowe. Obok definicji i ram kompetencji opracowanych przez poszczególne kraje, istnieją również ramy międzynarodowe, w tym zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kompetencji kluczowych w uczeniu się przez całe życie[4], ramy UNESCO[5], ramy OECD w projekcie DESECO[6], ramy Partnerships 21[7] oraz ramy ATC21S[8]. Jakkolwiek eTwinning uznaje istnienie różnorodnych międzynarodowych ram kompetencji oraz licznych ram krajowych, w znacznym stopniu powiązanych z kontekstem i kulturą tych krajów, to jednak jako punkt odniesienia dla projektów opisywanych w niniejszej publikacji stosuje koncepcję kompetencji kluczowych określonych przez Parlament Europejski.

Osiem kompetencji kluczowych - Europejskie Ramy Odniesienia

Europejskie ramy kompetencji[9] obejmują osiem, niżej wymienionych, kompetencji kluczowych, uznanych za niezbędne dla samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia

1. Porozumiewanie się w języku ojczystym
2. Porozumiewanie się w językach obcych
3. Kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne
4. Kompetencje informatyczne
5. Umiejętność uczenia się
6. Kompetencje społeczne i obywatelskie
7. Inicjatywność i przedsiębiorczość
8. Świadomość i ekspresja kulturalna

Powyższe kompetencje kluczowe są względem siebie niezależne, a nacisk w każdym przypadku kładziony jest na krytyczne myślenie, kreatywność, podejmowanie inicjatywy, rozwiązywanie problemów, ocenę ryzyka, podejmowanie decyzji oraz konstruktywne zarządzanie emocjami.

Kolejne części tej książki prezentują dokładne definicje poszczególnych kompetencji, które są dodatkowo zilustrowane dwoma lub trzema przykładami projektów eTwinning w postaci nagrania wideo lub w innej formie. Przykłady pokazują, w jaki sposób nauczyciele i uczniowie pracowali nad rozwijaniem określonej kompetencji podczas realizacji projektów eTwinning.

Dlaczego potrzebne jest kształcenie w oparciu o kompetencje?

Potrzeba rozwijania przez uczniów kompetencji kluczowych w szkole nabiera coraz większego znaczenia, co znalazło ostatnio swoje odzwierciedlenie w programach nauczania na całym świecie, i do czego przyczyniły się czynniki ekonomiczne i społeczne oraz najnowsze osiągnięcia w dziedzinie edukacji. Konieczność poprawienia jakości i przydatności kompetencji nabywanych przez uczniów przed ukończeniem edukacji formalnej jest powszechnie uznana, zwłaszcza w świetle wysokiego bezrobocia wśród młodych Europejczyków. Wiedza i podstawowe umiejętności są konieczne, ale już niewystarczające, by sprostać kompleksowym wymogom dzisiejszych oczekiwań społecznych w coraz bardziej konkurencyjnej gospodarce globalnej. Edukacja zorientowana na kompetencje nabiera szczególnego znaczenia w coraz bardziej zinformatyzowanym świecie, gdzie obserwuje się spadek liczby zawodów wymagających specjalistycznych umiejętności. Badania w dziedzinie edukacji, w tym teorie Johna Deweya *społeczna perspektywa uczenia się oraz konstruktywistyczna teoria uczenia się social* również podkreślają istotę rozwoju kompetencji w społecznym kontekście uczenia się, gdzie uczniowie aktywnie zdobywają wiedzę w prawdziwych sytuacjach życiowych.

Jak systemy edukacji odpowiadają na tę potrzebę?

W ostatniej dekadzie większość krajów członkowskich UE wprowadziła do swoich programów nauczania lub oficjalnych dokumentów dotyczących kształcenia obowiązkowego pojęcie kompetencji kluczowych i wyników nauczania. I tak reformy poświęcone rozwojowi kompetencji kluczowych na szczeblu krajowym wprowadzono ostatnio np. w Belgii, Francji, Finlandii, Szwecji, Portugalii i na Malcie[10]. W krajach takich jak Finlandia czy Szwecja, gdzie podejście oparte na kompetencjach funkcjonuje od połowy lat 90., reformy, które weszły w życie ostatnio, lub te wprowadzane w chwili obecnej, jeszcze raz podkreślają centralną pozycję kompetencji kluczowych w nowych programach nauczania oraz w programach, które niebawem zaczną obowiązywać. Podejście zespolone, w którym kształcenie nauczycieli, ocena umiejętności uczniów, materiały edukacyjne oraz organizacja szkoły są jednocześnie reformowane, należą w chwili obecnej do rzadkości. Potrzeba takiego holistycznego i zespolonego podejścia, gwarantującego skuteczną realizację kształcenia opartego na kompetencjach jest oczywista.

Wdrożenie kompetencji kluczowych do szkół wymaga nie tylko włączenia ich w program nauczania, ale pociąga również za sobą opracowanie stosownych struktur i metod nauczania. Interdyscyplinarny charakter kompetencji kluczowych oznacza nauczanie międzyprzedmiotowe i w konsekwencji planowanie ogólnoszkolne.

W jaki sposób nauczyciele mogą rozwijać kompetencje uczniów?

Głównym zalecanym podejściem do nauczania kompetencji kluczowych jest zapewnienie interaktywnych środowisk edukacyjnych, w których uczniowie mogą zaangażować się w praktyczne zadania wymagające samodzielnych poszukiwań. Te środowiska edukacyjne, promujące interdyscyplinarne i oparte na współpracy uczenie się, w coraz większym stopniu wykorzystują nowe technologie. Metoda projektów szczególnie sprzyja rozwijaniu kompetencji uczniów, ponieważ przy jej pomocy można w sposób interdyscyplinarny ćwiczyć kilka kompetencji kluczowych jednocześnie. To właśnie dlatego projekty eTwinning mogą być skutecznym narzędziem rozwijającym kompetencje uczniów, co ilustruje niniejsza książka. Nauczanie metoda projektów zachęca uczniów do aktywności i do brania na siebie odpowiedzialności za proces uczenia się, jednak podczas realizacji zadań projektowych nauczyciele muszą służyć wsparciem i jasno sformułowanymi wskazówkami tam, gdzie jest to potrzebne. Uczniowie potrzebują wsparcia przede wszystkim podczas rozwijania umiejętności samodzielnego uczenia się. Szkoły powinny uwzględniać społeczne i emocjonalne dobro uczniów oraz umożliwiać bardziej samodzielną naukę.

Mamy nadzieję, że podane w dalszej części przykłady ukazujące skuteczność projektów eTwinning w rozwijaniu kompetencji uczniów zainspirują jeszcze więcej nauczycieli do współpracy w ramach projektów i tym samym do poprawienia jakości kształcenia uczniów.

---

[1] Hoskins, B & Deakin Crick R., (2010) Competences for Learning to Learn and Active Citizenship: different currencies or two sides of the same coin? European Journal of Education, tom 45, numer 1, marzec.

[2] Legendre Marie-Françoise (2008). « La notion de compétence au coeur des réformes curriculaires : Effet de mode ou moteur de changements en profondeur ? »

[3] Szczegółowe informacje o tym, jak kraje członkowskie Unii Europejskiej definiują i wdrażają kompetencje kluczowe w swoje systemy edukacyjne znajdują się w raporcie Eurydice Developing Key Competences at School in Europe oraz w serii krajowych raportów i studiów przypadków KeyCoNet (the European Policy Network on the Key Competences in School Education).

[4] DOKUMENT dostępny tutaj: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962&from=pl

[5] Dokument dostępny tutaj: http://www.unesco.org/education/pdf/15_62.pdf

[6] Dokument dostępny tutaj: http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/DEFINICJAandselectionofcompetenciesdeseco.htm

[7] Dokument dostępny tutaj: www.p21.org

[8] Dokument dostępny tutaj: http://www.atc21s.org

[9] Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE), dokument dostępny tutaj: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962&from=pl

[10] Pełną listę reform edukacyjnych w poszczególnych krajach zawiera raport KeyCoNet oraz przeglądy dla poszczególnych krajów dostępne na stronie: http://keyconet.eun.org/project-results.

porozumiewanie się w języku ojczystym

DEFINICJA

Porozumiewanie się w języku ojczystym to zdolność wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) oraz językowej interakcji w odpowiedniej i kreatywnej formie w pełnym zakresie kontekstów społecznych i kulturowych – w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym.

Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją:

Kompetencja komunikacyjna jest wynikiem opanowania języka ojczystego, nieodłącznie związanego z rozwojem indywidualnych zdolności poznawczych umożliwiających interpretację świata i relacje z innymi ludźmi. Porozumiewanie się w języku ojczystym wymaga od osoby znajomości słownictwa, gramatyki funkcjonalnej i funkcji języka. Obejmuje ona świadomość głównych typów interakcji słownej, znajomość pewnego zakresu tekstów literackich i innych, głównych cech rozmaitych stylów i rejestrów języka oraz świadomość zmienności języka i sposobów porozumiewania się w różnych kontekstach. Osoby powinny posiadać umiejętność porozumiewania się w mowie i piśmie w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a także obserwowania swojego sposobu porozumiewania się i przystosowywania go do wymogów sytuacji. Kompetencja ta obejmuje również umiejętności rozróżniania i wykorzystywania różnych typów tekstów, poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji, wykorzystywania pomocy oraz formułowania i wyrażania własnych argumentów w mowie i w piśmie w przekonujący sposób, odpowiednio do kontekstu. Pozytywna postawa w stosunku do porozumiewania się w ojczystym języku obejmuje skłonność do krytycznego i konstruktywnego dialogu, wrażliwość na walory estetyczne oraz chęć ich urzeczywistniania oraz zainteresowanie kontaktami z innymi ludźmi. Wiąże się to ze świadomością oddziaływania języka na innych ludzi oraz potrzebą rozumienia i używania języka w dobry i odpowiedzialny społecznie sposób.

PRZYKŁADOWE PROJEKTY

Friends Fur-ever

Celem tego projektu jest zdobycie wiedzy o psie jako przyjacielu człowieka w ciekawy i zabawny sposób, zgodnie z *teorią inteligencji wielorakich* Howarda Gardnera.

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=68520

Film o projekcie:
http://youtu.be/LlVnLinmwk8 | http://youtu.be/YFZMiEJqgtk

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=921&klang=pl&lang=pl

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/friends_fur_ever

„Nie potrafię wymienić jednego zadania, które podobało mi się najbardziej, bo wszystkie były świetne"
Andrei Ungureanu z Rumunii

„Uczniowie nie zdawali sobie sprawy, że zdobywają wiedzę ze wszystkich przedmiotów"
Maureen, nauczycielka w szkole podstawowej ze Zjednoczonego Królestwa

Twinnies around the world

„Celem projektu jest napisanie opowiadania przez uczniów wszystkich szkół partnerskich. Każda ze szkół musi napisać fragment opowiadania, którego akcja rozgrywa się w ich kraju i gdzie główni bohaterowie pokazują się obok znanych w tym kraju miejsc, pojawiają się w poszczególnych miastach, jedzą tradycyjne potrawy, grają w popularne w tym kraju gry, itp. Opowiadanie musi być napisane po angielsku."

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/connect/browse_people_schools_and_pro/profile.cfm?f=2&l=pl&n=33902

Wywiad z nauczycielem: http://youtu.be/b61fi7UkLWc

Blog: http://twinnies2010.blogspot.be/

TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/twinnies_around_the_world

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=801&klang=pl&lang=pl

Bookraft

„Bibliotekarze szkolni z Polski, Cypru i Grecji współpracują ze sobą w celu zwiększenia zainteresowań czytelniczych za pomocą prac ręcznych i kreatywnych zadań."

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=28256

Film o projekcie: http://youtu.be/2z_CdUjOfBQ

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=661&klang=pl&lang=pl

TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/bookraft

„Dużo czasu spędziliśmy w szkolnej bibliotece, gdzie dużo nauczyliśmy się o nowoczesnych technikach rękodzielniczych."

Uczennica z Polski

„Współpraca i komunikacja z naszymi polskimi przyjaciółmi przebiegała wspaniale... bardzo dobrze rozumieliśmy się nawzajem"

Cornelia Melcu, nauczycielka z Rumunii

Słowo eksperta

ANNE GILLERAN - STARSZY DORADCA PEDAGOGICZNY

Komunikacja: zdolność do współdziałania, opowiadania, wyjaśniania i opisywania otaczającego świata rozpoczyna się w dniu, w którym się rodzimy. Kiedy rośniemy i uczymy się mówić, rośnie również nasza zdolność rozumienia świata; im mamy szerszy zasób słów, tym łatwiej nam wyrażać werbalnie bardzo złożone i abstrakcyjne myśli i odczucia, i tym lepiej kształtujemy i kontrolujemy nasz świat. Ta komunikacja zaczyna się oczywiście od wiedzy i rozumienia w zakresie języka ojczystego i jest mocno powiązana z umiejętnością czytania i pisania w najszerszym jego znaczeniu.

Ważne jest więc, by rozwijać tę kompetencję, zaczynając od najwcześniejszego wieku i kontynuując takie działania przez okres formalnej edukacji i po tym czasie. Wittgenstein, wielki filozof zajmujący się kwestiami języka napisał, że „granice mojego języka to granice mojego świata" (Traktat Logiczno-Filozoficzny). Jeśli brakuje mi słów, by wyrazić swoje myśli i odczucia, jestem wówczas ograniczony w ten sam sposób, w jaki rozumiem swój świat. Dzisiaj myśl ta ma jeszcze większe znaczenie w świecie szybkiej komunikacji, powierzchownej analizy, trzyminutowych kawałków informacji.

Te trzy projekty ilustrujące omawianą tutaj kompetencję świetnie pokazują, jak można podejść do rozwijania ekspresji, by w fascynujący i celowy sposób rozwijać umiejętności w zakresie własnego języka ojczystego. Choć te dwa projekty z udziałem uczniów szkół podstawowych realizowane są w ramach różnych przedmiotów szkolnych, mają jednak wiele elementów wspólnych. Ćwiczenia ustne i pisemne w zakresie języka ojczystego były bardzo ważne; tematy zostały wybrane po dyskusji przeprowadzonej w klasie, więc były bliskie uczniom i ich zainteresowaniom. Szczególnie w projekcie *Friends Fur Ever* nauczyciele przekonali się, że dzieci pisząc o swoich domowych pupilach mogły wyrazić własne przemyślenia na temat emocji towarzyszącym określonym sytuacjom, na przykład śmierci w rodzinie, co trudno byłoby osiągnąć w podobnym stopniu, omawiając taki temat bezpośrednio. W projekcie *Twinnies around the world* wzięły udział bardzo małe dzieci, które mogły rozszerzać znajmość własnego języka ojczystego poprzez opowiadanie historii.

Ostatni z projektów omawianych w tej części książki - *Bookraft* - zaangażował uczniów nie tylko w czytanie klasyki, ale także i w interpretowanie przeczytanych tekstów za pomocą teatru, śpiewu i sztuki. Projekt ożywił słowa, teksty i ekspresję, pogłębiając u uczniów rozumienie słowa pisanego i pokazując siłę słowa mówionego.

Nie bez znaczenia kompetencja ta znalazła się na pierwszym miejscu listy wszystkich kompetencji, ponieważ akcentuje ona również wszystkie inne aspekty uczenia się i zdobywania wiedzy. Oprócz omawianej tutaj kompetencji, przedstawione projekty przyczyniły się także do rozwoju innych umiejętności uczniów, takich jak zmysł twórczy, krytyczna analiza i praca zespołowa. Projekty eTwinning pomagają rozwijać zarówno kompetencje jak i umiejętności pomocnicze, w sposób znaczący i odpowiedni dla uczniów.

porozumiewanie się w językach obcych

DEFINICJA

Porozumiewanie się w obcych językach opiera się w znacznej mierze na tych samych wymiarach umiejętności, co porozumiewanie się w języku ojczystym. Opiera się na zdolności do rozumienia, wyrażania i interpretowania pojęć, myśli, uczuć, faktów i opinii w mowie i piśmie (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) w odpowiednim zakresie kontekstów społecznych i kulturalnych (w edukacji i szkoleniu, pracy, domu i czasie wolnym) w zależności od chęci lub potrzeb danej osoby. Porozumiewanie się w obcych językach wymaga również takich umiejętności, jak mediacja i rozumienie różnic kulturowych. Stopień opanowania języka przez daną osobę może być różny w przypadku czterech kompetencji językowych (rozumienie ze słuchu, mówienie, czytanie i pisanie) i poszczególnych języków oraz zależny od społecznego i kulturowego kontekstu osobistego, otoczenia oraz potrzeb lub zainteresowań danej osoby.

Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją:

Kompetencja porozumiewania się w obcych językach wymaga znajomości słownictwa i gramatyki funkcjonalnej oraz świadomości głównych typów interakcji słownej i rejestrów języka. Istotna jest również znajomość konwencji społecznych oraz aspektu kulturowego i zmienności języków. Na niezbędne umiejętności w zakresie komunikacji w językach obcych składa się zdolność rozumienia komunikatów słownych, inicjowania, podtrzymywania i kończenia rozmowy oraz czytania, rozumienia i pisania tekstów, odpowiednio do potrzeb danej osoby. Osoby powinny także być w stanie właściwie korzystać z pomocy oraz uczyć się języków również w nieformalny sposób w ramach uczenia się przez całe życie. Pozytywna postawa obejmuje świadomość różnorodności kulturowej, a także zainteresowanie i ciekawość języków i komunikacji międzykulturowej.

PRZYKŁADOWE PROJEKTY

Euroguide

„*Euroguide* to wielostronny projekt Comenius, którego celem było ugruntowanie i rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i społecznych wszystkich uczestników. Zakładając dwuletnie partnerstwo chcielibyśmy dać naszym uczniom możliwość udziału w projekcie międzynarodowym, w ramach którego mogliby odkrywać różnorodność i unikatowość regionów lub miast Europy poprzez współpracę i wymianę myśli. Naszym głównym celem jest lepsze poznanie kultur i społeczeństw partnerów - w sposób stymulujący i oparty na szacunku - a także zaangażowanie młodych ludzi w szereg różnorodnych zadań."

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=62028

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=1101&klang=pl&lang=pl

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/euroguide

„Zdecydowanie udało mi się poprawić mój angielski"
Serena z Włoch

Moi, toi, lettres à nous

Projekt ten polegał na stworzeniu cyfrowej, opartej na listach, powieści, w której uczniowie piszą do swoich europejskich kolegów listy i odpowiedzi na nie. Listy poruszają wybrane przez uczniów i wspólne dla nich tematy. Treść pisana jest jednocześnie ilustrowana materiałami wideo i zdjęciami.

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=86896

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=1106&klang=pl&lang=pl

TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/moi_toi_lettres_a_nous

„eTwinning to okazja poznania nowych ludzi i poprawienia swojego angielskiego (...) zmusza do mówienia po angielsku. Świetnie jest poznawać nowe kultury i nowych ludzi"

Xavier z Hiszpanii

Słowo eksperta

ANNE GILLERAN - STARSZY DORADCA PEDAGOGICZNY

Jak już zostało powiedziane na początku tej części książki, wiele aspektów nabywania umiejętności porozumiewania się w języku ojczystym odnosi się również do zdobywania kompetencji w języku obcym. Oprócz tego w grę wchodzi jeszcze cały wymiar kulturowy i próba przyjęcia kulturowej perspektywy drugiej osoby - zrozumienia jej zwyczajów, tradycji, sposobów zachowania czy poczucia humoru, nie mówiąc już o sztuce, literaturze i teatrze kraju, z którego pochodzi. Dlaczego powinniśmy mieć to na uwadze? Ponieważ, zrozumieć język i kulturę innej osoby, to jak zobaczyć tę osobę taką, jaką jest w rzeczywistości - bez stereotypowych osądów i narodowych uprzedzeń, które mogą dojść do głosu w pewnych okolicznościach; to stać się lepszym, hojniejszym i bardziej tolerancyjnym człowiekiem.

Euroguide to idealne narzędzie do osiągnięcia tych celów; uczniowie wspólnie pracowali nad przewodnikiem innym niż wszystkie, przewodnikiem napisanym przez młodszych nastolatków dla innych młodszych nastolatków; przewodnikiem ukazującym kulturowe i społeczne aspekty swojego kraju, odwołujące się do zainteresowań tej grupy wiekowej. Uczniowie w tym projekcie mieli szczęście odwiedzić szkoły partnerów, spotkać się z nimi twarzą w twarz, co nadało specjalnego wymiaru ich pracy.

Drugi z projektów *Moi, toi, lettres à nous* miał bardziej „intymne" początki; uczniowie połączyli się w pary z partnerami z innego kraju i rozpoczęli serię wymiany korespondencji w wybranym przez siebie języku obcym, w tym przypadku po francusku. W trakcie trwania korespondencji, tematy listów stawały się bardziej osobiste, wyrażały nadzieje i aspiracje tych młodych ludzi.

W odniesieniu do rozwoju kompetencji w zakresie języka obcego, obydwa te projekty wyróżniają się autentycznością kontekstu uczenia się. Język staje się czymś prawdziwym, prawdziwym narzędziem w rzeczywistej komunikacji, a nie tylko zestawem pustych ćwiczeń z podręcznika. Postawa uczniów względem nauki języka obcego przechodzi prawdziwą metamorfozę, ponieważ uczniowie doświadczają poczucia sukcesu, komunikując się z innymi młodymi ludźmi na tematy, które leżą w kręgu ich zainteresowań.

kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne

A. Kompetencje matematyczne obejmują umiejętność rozwijania i wykorzystywania myślenia matematycznego w celu rozwiązywania problemów w sytuacjach życia codziennego. Istotne są zarówno proces i czynność, jak i wiedza, przy czym podstawę stanowi należyte opanowanie umiejętności liczenia. Kompetencje matematyczne obejmują – w różnym stopniu – zdolność i chęć wykorzystywania matematycznych sposobów myślenia (myślenie logiczne i przestrzenne) oraz prezentacji (wzory, modele, konstrukty, wykresy, tabele).

B. Kompetencje naukowe odnoszą się do zdolności i chęci wykorzystywania istniejącego zasobu wiedzy i metodologii do wyjaśniania świata przyrody, w celu formułowania pytań i wyciągania wniosków opartych na dowodach.

Za kompetencje techniczne uznaje się stosowanie tej wiedzy i metodologii w odpowiedzi na postrzegane potrzeby lub pragnienia ludzi. Kompetencje w zakresie nauki i techniki obejmują rozumienie zmian powodowanych przez działalność ludzką oraz odpowiedzialność poszczególnych obywateli.

A. Konieczna wiedza w dziedzinie matematyki obejmuje solidną umiejętność liczenia, znajomość miar i struktur, głównych operacji i sposobów prezentacji matematycznej, rozumienie terminów i pojęć matematycznych, a także świadomość pytań, na które matematyka może dać odpowiedź. Osoba powinna posiadać umiejętności stosowania głównych zasad i procesów matematycznych w codziennych sytuacjach prywatnych i zawodowych, a także śledzenia i oceniania ciągów argumentów. Powinna ona być w stanie rozumować w matematyczny sposób, rozumieć dowód matematyczny i komunikować się językiem matematycznym oraz korzystać z odpowiednich pomocy.

B. W przypadku nauki i techniki, niezbędna wiedza obejmuje główne zasady rządzące naturą, podstawowe pojęcia naukowe, zasady i metody, technikę oraz produkty i procesy techniczne, a także rozumienie wpływu nauki i technologii na świat przyrody. Kompetencje te powinny umożliwiać osobom lepsze rozumienie korzyści, ograniczeń i zagrożeń wynikających z teorii i zastosowań naukowych oraz techniki w społeczeństwach w sensie ogólnym (w powiązaniu z podejmowaniem decyzji, wartościami, zagadnieniami moralnymi, kulturą itp.). Umiejętności obejmują zdolność do wykorzystywania i posługiwania się narzędziami i urządzeniami technicznymi oraz danymi naukowymi do osiągnięcia celu bądź podjęcia decyzji lub wyciągnięcia wniosku na podstawie dowodów. Osoby powinny również być w stanie rozpoznać niezbędne cechy postępowania naukowego oraz posiadać zdolność wyrażania wniosków i sposobów rozumowania, które do tych wniosków doprowadziły.

SOHO: Sunspots Online Helios Observatory

Projekt astronomiczny poświęcony obserwacji plam na słońcu z kilku miejsc w Europie, aby zapomnieć o złej pogodzie i jak najczęściej robić zdjęcia. Uczniowie zdobędą wiedzę na temat Słońca jako gwiazdy i centralnego punktu naszego Układu Słonecznego.

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=32737

Wywiad z nauczycielem: http://youtu.be/zdsW_pk_uCQ

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/soho

„Projekt jest przejrzysty i jasno ukazuje proces wspólnego planowania przez partnerów. Inne pozytywne aspekty: okazja dla uczniów do autorefleksji, integracja z programem nauczania, promowanie projektu za pośrednictwem bloga projektu."
Jury europejskie

ATOM: A Taste of Maths

Projekt adresowany jest do uczniów w wieku 12-16 lat. Językiem roboczym jest angielski. Projekt trwa sześć miesięcy. Celem projektu jest podniesienie motywacji i zainteresowania uczniów w zakresie matematyki, pobudzenie ciekawości i ducha badawczego młodych ludzi poprzez połączenie treści matematycznych zawartych w programie nauczania z aspektami życia codziennego, w różnych częściach Europy, z wykorzystaniem konkretnych obiektów i reprezentacji pojęć matematycznych. Projekt ma także sprzyjać większemu wzajemnemu zrozumieniu poprzez zdobywanie wiedzy związanej z historycznym i kulturowym środowiskiem życia partnerów.

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=38463

Film o projekcie: http://youtu.be/a0irY9WP5ME

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=741&klang=pl&lang=pl

Blog: http://atasteofmaths.blogspot.be/

„Projekt miał przede wszystkim pokazać uczniom, że matematyka to coś więcej niż tylko nudny podręcznik, że może być nieskończonym źródłem kreatywności."
Nauczyciel matematyki z Włoch

„Nauczyliśmy się także dostrzegać matematykę w drzewie, czy w budynku kościoła"
Uczennica z Włoch

„Szkoda, że moje lekcje matematyki tak nie wyglądały, kiedy chodziłem do szkoły! Bardzo kreatywne spojrzenie na aspekty matematyki, łączenie ich z przedmiotami codziennego użytku, co na pierwszy rzut oka może wydawać się równie egzotyczne, jak związek gotowania z poezją liryczną." Jury europejskie

Słowo eksperta

ANNE GILLERAN - STARSZY DORADCA PEDAGOGICZNY

W kontekście kształcenia formalnego uczniowie, a zwłaszcza dziewczęta, opierają się tym dwóm kompetencjom chyba najczęściej, choć stanowią one podwaliny osiągnięć w dziedzinie inżynierii, medycyny, technologii, handlu i produkcji. Patrząc na to bardziej prozaicznie, nieumiejętność wykonywania działań na liczbach to poważna przeszkoda podczas robienia zakupów, w planowaniu prostego budżetu czy w podstawowym zarządzaniu pieniędzmi. Nierozumienie podstawowych pojęć z dziedziny nauki, np. jak działa prąd w domu, dlaczego woda to taki cenny zasób, itp., również stawia ucznia na gorszej pozycji. Rozwijanie tych dwóch kompetencji pomaga uczniom lepiej rozumieć środowisko naturalne, w którym żyją oraz wpływ umiejętności liczenia na codzienne życie.

Ponownie pragnę podkreślić, że i w przypadku tych dwóch projektów uczniowie zdobywają wiedzę w rzeczywistych i konkretnych sytuacjach. Tak było w projekcie *ATOM, A Taste of Maths*, który na wiele różnych sposobów zgłębiał tajniki matematyki, począwszy od ciągu Fibonacciego i pisania wierszy w oparciu o ten ciąg po szukanie ułamków przez internet. Uczniowie mieli również okazję zobaczyć, jak matematykę można obserwować w przedmiotach i budynkach znajdujących się wokół nas - w drzewach, kościołach, oknach i wzorach.

Podobnie w projekcie *SOHO, Sunspots Online – Helios Observatory*, uczniowie brali udział w autentycznych zadaniach, mierząc plamy na Słońcu, sprawdzając, czy ich pojawienie się miało wpływ na środowisko lokalne, itp. W ramach projektu nie tylko realizowano zadania; projekt sprowadził do szkolnej klasy aktywnych naukowców za pośrednictwem wideokonferencji, oferując uczniom rzadką sposobność bezpośredniego i nieformalnego kontaktu z prawdziwymi naukowcami.

Najlepsze w tych dwóch projektach jest to, że objaśniają one dwa obszary, w stosunku do których uczniowie wytwarzają mentalną blokadę lub nabierają złego podejścia. Sposób realizacji tematów w ramach tych projektów miał pozwolić uczniom zrozumieć badany temat, a także zapewnić dobrą zabawę podczas pogłębiania wiedzy, ćwiczenia zdolności obserwacji, nabywania umiejętności analitycznych i poszerzania swoich kompetencji.

kompetencje informatyczne

DEFINICJA

Kompetencje informatyczne obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w pracy, rozrywce i porozumiewaniu się. Kompetencja ta opiera się na podstawowych umiejętnościach w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT): wykorzystanie komputera do pozyskiwania, oceniania, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji, a także do komunikowania się i uczestnictwa w internetowych sieciach społecznych. Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją:

Kompetencja informatyczna wymaga dogłębnego zrozumienia oraz wiedzy o naturze, roli i możliwościach TSI w sytuacjach życia codziennego: w życiu osobistym, społecznym i zawodowym. Obejmuje to główne aplikacje komputerowe – edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, przechowywanie informacji i posługiwanie się nimi – oraz rozumienie możliwości i potencjalnych zagrożeń związanych z Internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych (poczta elektroniczna, narzędzia sieciowe) do celów pracy, rozrywki, wymiany informacji i udziału w sieciach współpracy, a także do celów uczenia się i badań. Osoby powinny także rozumieć, w jaki sposób TSI mogą wspierać kreatywność i innowacje, a także być świadome zagadnień dotyczących prawdziwości i rzetelności dostępnych informacji oraz zasad prawnych i etycznych mających zastosowanie przy interaktywnym korzystaniu z TSI.

Konieczne umiejętności obejmują zdolność poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji oraz ich wykorzystywania w krytyczny i systematyczny sposób, przy jednoczesnej ocenie ich odpowiedniości, z rozróżnieniem elementów rzeczywistych od wirtualnych przy rozpoznawaniu powiązań. Osoby powinny posiadać umiejętności wykorzystywania narzędzi do tworzenia, prezentowania i rozumienia złożonych informacji, a także zdolność docierania do usług oferowanych w Internecie, wyszukiwania ich i korzystania z nich. Osoby powinny również być w stanie stosować TSI jako wsparcie krytycznego myślenia, kreatywności i innowacji.

Korzystanie z TSI wymaga krytycznej i refleksyjnej postawy w stosunku do dostępnych informacji oraz odpowiedzialnego wykorzystywania mediów interaktywnych. Rozwijaniu tych kompetencji sprzyja również zainteresowanie udziałem w społecznościach i sieciach w celach kulturalnych, społecznych lub zawodowych.

PRZYKŁADOWE PROJEKTY

Talking pictures

Nasi uczniowie poznają podobieństwa i różnice pomiędzy naszymi kulturami, wykorzystując do tego celu zdjęcia i ustanawiając dialog między krajami partnerskimi.

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=90487

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=1110&klang=pl&lang=pl

„Wybrane tematy oraz wspólne i kreatywne działania (np. wspólne opowiadanie z wykorzystaniem znaków drogowych z różnych krajów; wykorzystywanie TIK) zostały wspaniale zorganizowane i zaplanowane, stosownie do wieku uczniów." **Jury europejskie**

Stories in History

Nasz projekt realizujemy głównie w oparciu o zagadnienia historyczne. Koncentrujemy się na doświadczeniach małych dzieci z okresu II wojny światowej. Nasi uczniowie używają języka angielskiego do komunikowania się oraz narzędzi TIK do wymieniania się i dzielenia się dokumentami, do pisania i rozmawiania ze sobą (czat, maile...) następnie będą zastanawiać się nad kreatywnymi sposobami współpracy.

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=86101

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=1109&klang=pl&lang=pl

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/stories_in_history

„Stories in History to dobry przykład pokazujący, w jaki sposób można wykorzystać projekt międzynarodowy, by ożywić pozornie nudny temat!"
Jury europejskie

„Podniosłam swoje umiejętności komputerowe"
Serena z Włoch

Słowo eksperta

ANNE GILLERAN - STARSZY DORADCA PEDAGOGICZNY

Jest rzeczą ewidentną, że żyjemy w prawdziwie cyfrowym, zawsze „włączonym" świecie. Robimy się niespokojni, kiedy nie możemy połączyć się internetem, żeby sprawdzić najnowsze wiadomości, znaleźć najbliższą restaurację, lub po prostu zerknąć do facebooka. Mimo, że korzystamy z tych zasobów cyfrowych przez cały czas, to jak często zastanawiamy się nad tym, w jaki sposób je wykorzystujemy? Czy informacje, które znajdujemy są wiarygodne? Jak odpowiedzialni powinniśmy być zamieszczając komentarze lub zdjęcia przedstawiające towarzyskie poczynania naszych przyjaciół? Nasza przyszłość to internet rzeczy, gdzie wszystkie systemy obecnie kontrolujące nasz świat staną się wzajemnie połączone w ten sposób, że informacje jednego urządzenia będą miały wpływ na reakcje innego. Podczas jednej z ostatnich prezentacji w Estonii, Jürgo-Sören Preden, dyrektor laboratorium badań nad technologiami proaktywnymi Politechniki Tallińskiej podał przykład ekspresu do kawy w mojej kuchni, odbierającego moje sygnały sensoryczne, sprawdzającego mój aktualny stan zdrowia, przetwarzającego te informacje i przynoszącego mi filiżankę kawy z odpowiednią dla mnie w tym momencie zawartością kofeiny.

W takim świecie młodzi ludzie muszą rozwijać kompetencję informatyczną, nie tylko po to, by móc interpretować informacje cyfrowe, które ich otaczają, ale także by móc posługiwać się i przetwarzać materiał cyfrowy, móc krytycznie patrzeć na jego zastosowanie, analizować jego wiarygodność i kontrolować go, raczej niż być przez niego kontrolowanym.

Proces ten powinien rozpocząć się jak najwcześniej w życiu dziecka i tak właśnie było w przypadku projektu *Talking Pictures*. Ponieważ w projekcie uczestniczyli uczniowie młodszych klas szkoły podstawowej, wykorzystywali oni fotografie do komunikacji i interpretowania historii, które chcieli opowiedzieć; uczniowie wykorzystywali również modelowanie, animację poklatkową i nagrania wideo. Młodzi ludzie przekonali się, że rzeczy nie zawsze są takie, jakimi się wydają, że fotografią można manipulować, by pokazać różne punkty widzenia. Uczniowie nauczyli się interpretować znaki i symbole oraz przygotowali słownik wideo zawierający najczęściej używane w ich języku słowa i wyrażenia.

W drugim z projektów, *Stories in History*, analizowano życie w okresie II wojny światowej z perspektywy różnych świadków wydarzeń tamtych czasów. W ten sposób uczniowie zaczynają rozumieć, że informacja jest czymś zmiennym, że zależy od punktu widzenia lub intencji osoby, która ją przekazuje; że informację można wykorzystywać na różne sposoby i do różnych celów.

umiejętność uczenia się

„Umiejętność uczenia się" to zdolność konsekwentnego i wytrwałego uczenia się, organizowania własnego procesu uczenia się, w tym poprzez efektywne zarządzanie czasem i informacjami, zarówno indywidualnie, jak i w grupach. Kompetencja ta obejmuje świadomość własnego procesu uczenia się i potrzeb w tym zakresie, identyfikowanie dostępnych możliwości oraz zdolność pokonywania przeszkód w celu osiągnięcia powodzenia w uczeniu się. Kompetencja ta oznacza nabywanie, przetwarzanie i przyswajanie nowej wiedzy i umiejętności, a także poszukiwanie i korzystanie ze wskazówek. Umiejętność uczenia się skłania uczących się do opierania się na wcześniejszej wiedzy i doświadczeniu w celu użycia i zastosowania wiedzy i umiejętności w różnych sytuacjach: w domu, w pracy, w edukacji i szkoleniu. Kluczowymi czynnikami w rozwinięciu tej kompetencji u danej osoby są motywacja i wiara we własne możliwości.

Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją:

W sytuacji, kiedy uczenie się skierowane jest na osiągnięcie konkretnych celów pracy lub kariery, osoba powinna posiadać znajomość wymaganych kompetencji, wiedzy, umiejętności i kwalifikacji. We wszystkich przypadkach umiejętność uczenia się wymaga od osoby znajomości i rozumienia własnych preferowanych strategii uczenia się, silnych i słabych stron własnych umiejętności i kwalifikacji, a także zdolności poszukiwania możliwości kształcenia i szkolenia się oraz dostępnej pomocy lub wsparcia. Umiejętność uczenia się wymaga po pierwsze nabycia podstawowych umiejętności czytania, pisania, liczenia i umiejętności w zakresie technologii informacyjnych i komunikacyjnych koniecznych do dalszego uczenia się. Na podstawie tych umiejętności, osoba powinna być w stanie docierać do nowej wiedzy i umiejętności oraz zdobywać, przetwarzać i przyswajać je. Wymaga to efektywnego zarządzania własnymi wzorcami uczenia się, kształtowania kariery i pracy, a szczególnie wytrwałości w uczeniu się, skupienia uwagi przez dłuższy czas oraz krytycznej refleksji na temat celów uczenia się. Osoby powinny być w stanie poświęcać czas na samodzielną naukę charakteryzującą się samodyscypliną, ale również na współpracę w ramach procesu uczenia się, czerpać korzyści z różnorodności grupy oraz dzielić się nabytą wiedzą i umiejętnościami. Powinny one być w stanie organizować własny proces uczenia się, ocenić swoją pracę oraz w razie potrzeby szukać rady, informacji i wsparcia.

Pozytywna postawa obejmuje motywację i wiarę we własne możliwości w uczeniu się i osiąganiu sukcesów w tym procesie przez całe życie. Nastawienie na rozwiązywanie problemów sprzyja zarówno procesowi uczenia się, jak i zdolności osoby do pokonywania przeszkód i zmieniania się. Chęć wykorzystywania doświadczeń z życia i uczenia się, a także ciekawość w poszukiwaniu możliwości uczenia się i wykorzystywania tego procesu w różnorodnych sytuacjach życiowych to niezbędne elementy pozytywnej postawy.

Reporting without borders

„Uczniowie współpracują, by napisać e-magazyn: wybierają kilka bieżących tematów, którymi chcieliby się zająć, przeprowadzają wywiady ze swoimi europejskimi partnerami, by poznać ich opinie na określone tematy, a następnie porządkują zdobyte informacje i piszą swoje artykuły."

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=41236

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=781&klang=pl&lang=pl

Film o projekcie: http://bit.ly/1sNSm9U

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/reporting_without_borders

„najbardziej podobała mi się praca w zespole (...)" Rebecca z Malty

„jest wtedy bardziej dynamicznie i chce ci się więcej pracować" Delphine z Belgii

„Produkt końcowy, e-magazyn, jest wysokiej jakości. Uczniowie mieli jasne zadanie napisania artykułów prasowych; wszystkie mniejsze zadania były powiązane ze sobą i z celem końcowym, czyli e-magazynem. Utworzono międzynarodowe zespoły, co zaowocowało prawdziwą współpracą uczniów z różnych krajów. e-Magazyn to dobrze przygotowany i ogólnodostępny rezultat końcowy projektu, który inne szkoły mogą wykorzystać jako materiał edukacyjny."
Jury europejskie

LYPS

„Głównym celem tego projektu jest zbadanie potencjału uczniów i poznanie ich talentów. Pomoc dzieciom w odkryciu, w czym są dobre, sprzyja ich poczuciu własnej wartości i jest niezbędna do ich przyszłego sukcesu. Dzieci muszą spróbować wielu rzeczy, zanim skłonią się ku własnym uzdolnieniom, dlatego też stwarzamy im okazje do eksplorowania różnych przedmiotów i aktywności oraz poznawania innych ludzi. Po krótkim wstępie ogłaszamy konkurs. Nasi uczniowie tworzą międzynarodowe zespoły składające się z członków ze wszystkich szkół partnerskich. Na czele każdego z nich stoi nauczyciel jako mentor. Dzieci pracują wspólnie i są mocno zainteresowane nie tylko własną nauką, ale również pozostałych uczestników projektu. Zespoły grają w gry, wykonują zadania, dzielą się swoimi odkryciami i nawzajem się wspierają, wzajemnie świętują sukcesy i uczą się współpracy, niezależnie od pochodzenia narodowościowego. Narzędzia Web 2.0 stanowią trzon komunikacji i współpracy partnerów."

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=82576

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=1105&klang=pl&lang=pl

Film o projekcie: http://youtu.be/o673QpF38rE

„Jednym z zadań była praca nad fakebookiem. Fakebook jest jak facebook, ale opisuje życiorysy znanych osób." Uczeń z Polski

„Projekt wydobył pasję i talenty ze wszystkich uczniów"
Nauczycielka z Grecji

Słowo eksperta

ANNE GILLERAN - STARSZY DORADCA PEDAGOGICZNY

Według mnie to jedna z tych kompetencji, którą najtrudniej rozwinąć w sposób trwały w naszych obecnych systemach edukacji formalnej, zwłaszcza na poziomie ponadgimnazjalnym, gdzie życie uczniów zdominowane jest egzaminami i innymi ograniczeniami wynikającymi z programów nauczania, wytwarzającymi presję zarówno na nauczycielach i uczniach. Uczniowie często czują niechęć do nauki, niektórzy do tego stopnia, że całkowicie rezygnują z formalnej edukacji, nie zdobywszy podstawowych umiejętności czytania, pisania i liczenia, a stanowiących podwaliny omawianej tutaj kompetencji. Jak więc możemy zaangażować uczniów, jak sprawić, by uczniowie wykształcili w sobie pasję odkrywania i uczenia się dla siebie, a nie dlatego, że muszą zdać jakiś egzamin?

Wiele z projektów wychodzi naprzeciw temu wyzwaniu, mając na względzie koncepcję inteligencji wielorakich opracowanych przez Howarda Gardnera. Nauczyciele działali zgodnie z zasadą, że uczeń pracuje najlepiej i uczy się z największą skutecznością, jeśli robi coś, co go interesuje, i co jest zgodne z jego stylem uczenia się. Tak więc zamiast tekstu zapisanego gęstym drukiem, informacje zawierają ilustracje, kolor, dźwięk, obiekty, które można wykorzystać w działaniu.

Myślę, że projekt *Let Your Passion Shine* (LYPS), zawiera idealną odpowiedź, jak rozwinąć tę kompetencję. W projekcie wzięli udział młodsi uczniowie w wieku 9 – 11 lat. Jak już sam tytuł wskazuje, podczas pracy nad projektem dzieci mogły zajmować się interesującymi ich tematami i miały możliwość rozwijania swoich umiejętności, odczuwając jednocześnie głębokie zaangażowanie w projekt. Prowadzone działania objęły szeroką gamę tematów i zadań, prezentowanych w radosny, twórczy i innowacyjny sposób.

Jeśli zajrzycie na platformę roboczą projektu, zobaczycie tam szereg różnorodnych zagadnień z zakresu sztuki i muzyki po kwestie przyrodnicze i matematyczne. Uczniowie musieli zgłębić każdy z tematów, zadecydować, co podobało im się najbardziej, a następnie w międzynarodowym zespole opracować zestaw wyzwań dla całej grupy. W trakcie tego procesu uczniowie nauczyli się, jak rozwijać własne pomysły, pracować według swoich możliwości.

W drugim z projektów, *Reporting without borders*, uczniowie również mogli wybierać tematy bliskie swoim zainteresowaniom, co zaowocowało powstaniem zajmującego i pełnego życia magazynu, jasno odzwierciedlającego zaangażowanie uczniów uczestniczących w projekcie. Projekt pokazuje, że młodzi ludzie nabyli „umiejętności miękkich", prezentuje również ich dziennikarskie wybory, kreatywność w ekspresji i szacie graficznej oraz, oczywiście, umiejętność pracy w zespole.

kompetencje społeczne i obywatelskie

Są to kompetencje osobowe, interpersonalne i międzykulturowe obejmujące pełny zakres zachowań przygotowujących osoby do skutecznego i konstruktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, szczególnie w społeczeństwach charakteryzujących się coraz większą różnorodnością, a także rozwiązywania konfliktów w razie potrzeby. Kompetencje obywatelskie przygotowują osoby do pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim w oparciu o znajomość pojęć i struktur społecznych i politycznych oraz poczuwanie się do aktywnego i demokratycznego uczestnictwa.

Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją:

A. Kompetencje społeczne są związane z dobrem osobistym i społecznym, które wymaga świadomości, w jaki sposób można zapewnić sobie optymalny poziom zdrowia fizycznego i psychicznego, rozumianego również jako zasób danej osoby i jej rodziny oraz bezpośredniego otoczenia społecznego, a także wiedzy, w jaki sposób może się do tego przyczynić odpowiedni styl życia. Dla powodzenia w kontaktach interpersonalnych i uczestnictwie społecznym niezbędne jest rozumienie zasad postępowania i reguł zachowania ogólnie przyjętych w różnych społeczeństwach i środowiskach (np. w pracy). Równie istotna jest świadomość podstawowych pojęć dotyczących osób, grup, organizacji zawodowych, równości płci i niedyskryminacji, społeczeństwa i kultury. Konieczne jest rozumienie wielokulturowych i społeczno-ekonomicznych wymiarów społeczeństw europejskich, a także wzajemnej interakcji narodowej tożsamości kulturowej i tożsamości europejskiej.

Podstawowe umiejętności w zakresie tej kompetencji obejmują zdolność do konstruktywnego porozumiewania się w różnych środowiskach, wykazywania się tolerancją, wyrażania i rozumienia różnych punktów widzenia, negocjowania połączonego ze zdolnością tworzenia klimatu zaufania, a także zdolność do empatii. Osoby powinny być zdolne do radzenia sobie ze stresem i frustracją oraz do wyrażania ich w konstruktywny sposób, a także powinny dokonywać rozróżnienia sfery osobistej i zawodowej. Kompetencja ta opiera się na współpracy, asertywności i prawości. Osoby powinny interesować się rozwojem społeczno-gospodarczym, komunikacją międzykulturową, cenić różnorodność i szanować innych ludzi, a także być przygotowane na pokonywanie uprzedzeń i osiąganie kompromisu.

Kompetencje obywatelskie opierają się na znajomości pojęć demokracji, sprawiedliwości, równości, obywatelstwa i praw obywatelskich, łącznie ze sposobem ich sformułowania w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej i międzynarodowych deklaracjach oraz ich stosowaniem przez różne instytucje na poziomach lokalnym, regionalnym, krajowym, europejskim i międzynarodowym.

Obejmują one również znajomość współczesnych wydarzeń, jak i głównych wydarzeń i tendencji w narodowej, europejskiej i światowej historii. Ponadto, należy zwiększyć świadomość celów, wartości i polityk, jakimi kierują się ruchy społeczne i polityczne. Niezbędna jest również znajomość integracji europejskiej oraz struktur UE, z ich głównymi celami i wartościami, jak i świadomość różnorodności i tożsamości kulturowych w Europie. Umiejętności w zakresie kompetencji obywatelskich obejmują zdolność do efektywnego zaangażowania, wraz z innymi ludźmi, w działania publiczne, wykazywania solidarności i zainteresowania rozwiązywaniem problemów stojących przed lokalnymi i szerszymi społecznościami. Do umiejętności tych należy krytyczna i twórcza refleksja oraz konstruktywne uczestnictwo w działaniach społeczności lokalnych i sąsiedzkich oraz procesach podejmowania decyzji na wszystkich poziomach, od lokalnego, poprzez krajowy, po europejski, szczególnie w drodze głosowania.

DEFINICJA

Pełne poszanowanie praw człowieka, w tym równości, jako podstawy demokracji, uznanie i zrozumienie różnic w systemach wartości różnych religii i grup etnicznych, to fundamenty pozytywnej postawy. Oznacza ona zarówno wykazywanie poczucia przynależności do własnego otoczenia, kraju, Unii Europejskiej i Europy jako całości oraz do świata, jak i gotowość do uczestnictwa w demokratycznym podejmowaniu decyzji na wszystkich poziomach. Obejmuje ona również wykazywanie się poczuciem obowiązku, jak i okazywanie zrozumienia i poszanowania wspólnych wartości, niezbędnych do zapewnienia spójności wspólnoty, takich jak respektowanie demokratycznych zasad. Konstruktywne uczestnictwo obejmuje również działalność obywatelską, wspieranie różnorodności i spójności społecznej i zrównoważonego rozwoju oraz gotowość poszanowania wartości i prywatności innych osób.

PRZYKŁADOWE PROJEKTY

Getting closer

„Projekt korespondencyjny, w którym dzieci przybliżają się do siebie, swojego codziennego życia, swoich krajów i kultur za pomocą maili, czatu, nagrań audio i wideo, prezentacji PowerPoint i albumów zdjęć. Dzieci zostają podzielone na pięć wymieszanych narodowościowo grup, które współzawodniczą ze sobą w różnych konkurencjach przez cały rok szkolny. Każdy z zespołów reprezentuje jeden środek transportu zmierzający w kierunku partnera; hiszpańska część zespołu rozpoczyna swoją podróż w La Palmie, fińska gdzieś w Finlandii. Im więcej punktów zdobywają, tym dalej mogą jechać, aż wreszcie spotykają się gdzieś w Europie. Zespół, który spotka się jako pierwszy, zwycięża."

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=17998

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=581&klang=pl&lang=pl

Film o projekcie: http://youtu.be/o0CmeNBRmuA

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/getting_closer

„Największym osiągnięciem było to, że kontakt z partnerami stał się dla uczniów czymś naturalnym."

Nauczycielka z Finlandii

„eTwinning bardzo się spodobał moim rodzicom; zobaczyli, jak wiele możliwości oferuje"

Delphine z Belgii

„Dużo uczymy się poprzez zrozumienie różnic" http://youtu.be/BppZe5OTBow

Prof. Bob Fryer

Rainbow village

„Tęczowy naród żyjący w pokoju ze sobą i ze światem" Nelson Mandela. A może dołączysz do naszej „Tęczowej wioski", w której uczniowie z Francji, Grecji, Włoch, Polski, Rumunii, Turcji, Słowacji i Zjednoczonego Królestwa uczą się razem mieszkać i dzielić się swoimi doświadczeniami. Językami projektu są angielski i francuski. Na początku, za pośrednictwem platformy eTwinning uczniowie poznają się wzajemnie, a następnie ze swoimi europejskimi partnerami dyskutują na tematy życia codziennego i porównują swoje zwyczaje. Informacje te zostają następnie wykorzystane podczas tworzenia wirtualnej wioski, będącej mieszaniną kultur, w której uczniowie 1) przyjmują nową tożsamość (wygląd fizyczny, charakter, upodobania...), 2) tworzą opis fizyczny idealnej wioski, 3) podejmują decyzje odnośnie godła narodowego, hymnu oraz przepisów prawa. W wiosce mogą mieć miejsce wydarzenia, na które uczestnicy projektu reagują i w ten sposób wchodzą ze sobą w interakcję. Efekty pracy uczniów zostają zamieszczone na specjalnym blogu projektu. Uczniowie mogą komunikować się za pomocą maili lub wideokonferencji. W tym samym czasie, na platformie edukacyjnej Uniwersytetu Nancy lub na platformie eTwinning zostaje udostępniony uczniom specjalnie opracowany materiał edukacyjny (kładący nacisk na strategie poznawcze i metapoznawcze). Na koniec nauczyciele i uczniowie dzielą się swoimi wrażeniami z projektu.

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=58043

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=961&klang=pl&lang=pl

Film o projekcie: http://youtu.be/h5u8AYQlFiQ

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/rainbow_village

„Nauczyłem się prezentować siebie podczas wyborów na burmistrza i jak pracować w grupie razem z moimi kolegami i koleżankami z klasy"

Uczeń z Francji

„Projekt pokazał, że za pomocą małych rzeczy możemy osiągać te duże. Dzięki projektowi uczniowie pozytywnie postrzegają siebie i swoją szkołę"

Nauczycielka z Francji

Health4life

„W przypadku ludzi, zdrowie to stan fizycznego, umysłowego i duchowego dobrostanu, oznaczający zazwyczaj bycie wolnym od choroby, urazu i bólu . Stan zdrowia utrzymuje się i poprawia nie tylko dzięki postępom i stosowaniu medycyny, ale również poprzez wysiłek i mądre wybory dotyczące stylu życia zarówno jednostki jak i całych społeczeństw. Styl życia dzisiejszych nastolatków zmienił się zasadniczo w porównaniu z okresem sprzed 50 lat, kiedy to młodzi ludzie bardziej interesowali się nauką, sportem, swoimi hobby i codziennymi sprawami. Dzisiejsze życie nastolatków weszło w nową fazę i wydaje się koncentrować na imprezach, piciu, paleniu, narkotykach i seksie."

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?fuseaction=app.project&pid=79799&lang=pl

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=1102&klang=pl&lang=pl

Film o projekcie: https://www.youtube.com/watch?v=1X9vaRh3eoY

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/health4life

„Teraz otrzymuję informacje i materiały edukacyjne od różnych nauczycieli z całej Europy"

Paulien, nauczycielka biologii z Holandii

„Nawet jak coś szło nie tak, dobrze się bawiliśmy"

Uczennica z Holandii

„Raz byłam chora i choć siedziałam w domu, i tak uczestniczyłam w wideokonferencji"

Uczeń z Holandii

„Lubię lekcje przyrody, bo nauczyliśmy się dużo o środowisku i świetnie się przy tym bawiliśmy"

Maria z Rumunii

„Bardzo podobały mi się doświadczenia, ponieważ musieliśmy przetłumaczyć je na angielski używając bardziej naukowych terminów, a nie tylko codziennego języka"

Uczeń z Włoch

„Mamy tutaj przykłady zadań eTwinning świetnie przygotowujących do egzaminów i w ten sposób nawiązujące do treści programowych, które są niezauważalnie przekazywane w zabawie."

Jury europejskie

Słowo eksperta

ANNE GILLERAN - STARSZY DORADCA PEDAGOGICZNY

To bardzo złożona kompetencja kluczowa, obejmująca wiele aspektów - od zrozumienia, czym jest zdrowie i dobre samopoczucie oraz jakie czynniki sprzyjają zdrowemu życiu, po umiejętność zrozumienia wzorców zachowań, umożliwiających nam produktywne i konstruktywne funkcjonowanie w naszym społeczeństwie; to pewność, że decyzje, które podejmujemy jako jednostki i grupy, będą pozytywnie oddziaływać na wszystkich.

Wszystko to ściśle łączy się z pojęciem praw i obowiązków. W dzisiejszym świecie duży nacisk kładzie się na prawa człowieka, na prawo do głosowania, prawo do dobrych usług, prawo do godnych warunków życia, itp. Jednak w parze ze wszystkimi tymi prawami idzie także obowiązek odpowiedniego korzystania ze swoich praw - niewykorzystywania i nienaruszania dobra innych osób podczas wykonywania przysługujących nam praw. To z kolei łączy się z tym, jak postrzegamy nasze miejsce w społeczeństwie - czy czujemy się doceniani i pewni siebie, czy też wykorzystywani i uciskani. Taki stan rzeczy podkreśla system wzajemnych powiązań w ludzkich reakcjach łańcuchowych, mających przyczynowo-skutkowy charakter; jesteśmy od siebie wzajemnie zależni, wspólnie tworzymy społeczeństwo i w granicach tego społeczeństwa wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za nasze działania, duże i małe.

Health4life to projekt zmierzający do osiągnięcia większego rozumienia w zakresie zdrowia i dobrego samopoczucia oraz czynników sprzyjających zdrowemu życiu. W ramach projektu uczniowie mieli przeanalizować swoje codzienne zachowania w odniesieniu do takich kwestii jak palenie papierosów, branie narkotyków, praktyki seksualne czy picie alkoholu; w tym celu uczniowie przeprowadzili ankiety wśród swoich rówieśników i wykonali szereg eksperymentów, których celem było zbadanie wpływu określonych substancji na ciało człowieka. Działania te są bardzo dobrze udokumentowane na TwinSpace projektu i świetnie pokazują, jak dużo młodzi ludzie nauczyli się na temat ostrożnego obchodzenia się z własnym ciałem. „Health4life" dobrze również ilustruje, w jaki sposób projekt może łączyć kilka kompetencji jednocześnie. Ten projekt pokazuje, na przykład, jak można rozwijać kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne uczniów w sposób autentyczny, a nie teoretyczny. W pewnym sensie, projekt promował również kompetencje inicjatywności i przedsiębiorczości zmuszając uczniów do samodzielnego myślenia i dokonywania własnych ocen.

Według mnie, drugi z omawianych tutaj projektów, *The Rainbow Village* idealnie pokazuje, w jaki sposób można rozwijać u młodych ludzi złożoną w swojej naturze kompetencję społeczną i obywatelską.

W projekcie wzięli udział uczniowie gimnazjum, w wieku 12 – 15 lat, którzy mieli wyobrazić sobie, że żyją w post-armagedonowym świecie, gdzie wszystko, co uprzednio znali, uległo zagładzie. Uczniowie musieli zabrać się za odbudowę swojego życia i społeczeństwa w nowo stworzonej Tęczowej Wiosce (Rainbow Village). Na TwinSpace projektu rzuca się w oczy duża liczba zadań, które uczniowie zrealizowali - od określenia najlepszego położenia wioski, po spisanie zasad rządzących ich społecznością i przeprowadzenie wyborów odbywających się w czasie rzeczywistym. Uczniowie byli zachęcani do głębokiej refleksji nad kwestiami społecznymi i prawnymi oraz do zastanawiania się nad prawami i obowiązkami obywateli oraz osób nimi rządzących. Młodzi ludzie całkowicie zaangażowali w ten projekt swoje twórcze siły oraz umiejętność analizy i dokonywania osądów, ucząc się jednocześnie, jak zaprezentować się w sytuacji publicznej.

inicjatywność i przedsiębiorczość

Inicjatywność i przedsiębiorczość oznaczają zdolność osoby do wcielania pomysłów w czyn. Obejmują one kreatywność, innowacyjność i podejmowanie ryzyka, a także zdolność do planowania przedsięwzięć i prowadzenia ich dla osiągnięcia zamierzonych celów. Stanowią one wsparcie dla indywidualnych osób nie tylko w ich codziennym życiu prywatnym i społecznym, ale także w ich miejscu pracy pomagając im uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans; są podstawą bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych tym, którzy podejmują przedsięwzięcia o charakterze społecznym lub handlowym lub w nich uczestniczą. Powinny one obejmować świadomość wartości etycznych i promować dobre zarządzanie.

Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją:

Konieczna wiedza obejmuje zdolność identyfikowania dostępnych możliwości działalności osobistej, zawodowej lub gospodarczej, w tym szerszych zagadnień stanowiących kontekst pracy i życia ludzi, takich jak ogólne rozumienie zasad działania gospodarki, a także szanse i wyzwania stojące przed pracodawcami i organizacjami. Osoby powinny również być świadome zagadnień etycznych związanych z przedsiębiorstwami oraz tego, w jaki sposób mogą one wywoływać pozytywne zmiany, np. poprzez sprawiedliwy handel lub przedsięwzięcia społeczne.

Umiejętności odnoszą się do proaktywnego zarządzania projektami (co obejmuje np. planowanie, organizowanie, zarządzanie, kierowanie i zlecanie zadań, analizowanie, komunikowanie, sporządzanie raportów, ocenę i sprawozdawczość), skutecznej reprezentacji i negocjacji oraz zdolności zarówno pracy indywidualnej, jak i współpracy w zespołach. Niezbędna jest umiejętność oceny i identyfikacji własnych mocnych i słabych stron, a także oceny ryzyka i podejmowania go w uzasadnionych przypadkach.

Postawa przedsiębiorcza charakteryzuje się inicjatywnością, aktywnością, niezależnością i innowacyjnością zarówno w życiu osobistym i społecznym, jak i w pracy. Obejmuje również motywację i determinację w kierunku realizowania celów, czy to osobistych, czy wspólnych, zarówno prywatnych jak i w pracy.

Photography as a pedagogical tool

Ten realizowany przez dwa lata projekt Comenius/eTwinning przyjmuje podejście zakładające uczenie się poprzez działanie. Zaopatrzeni w aparaty fotograficzne uczniowie mają za zadanie wyjść na zewnątrz i obserwować świat dookoła, szukając powiązań między treściami nauczanymi w szkolnej klasie a otaczającą ich rzeczywistością. Aparat i fotografie wspierają tutaj proces uczenia się. Uczniowie przedstawiają pojęcia i idee na swoich zdjęciach, a następnie tworzą pokazy slajdów, którymi wymieniają się za pośrednictwem TwinSpace projektu; zadaniem partnerów projektu jest ubrać te prezentacje w słowa. Następnie publikowany jest magazyn, podręcznik oraz strona internetowa zawierające wskazówki pedagogiczne i przykłady efektów pracy . Dodatkowo, podczas wizyt partnerów, pomiędzy zespołami składającymi się z przypadkowo wybranych uczniów z krajów partnerskich, zorganizowane zostają rozgrywki sportowe (koszykówka, korfball, shotball, piłka ręczna, piłka nożna). Zasady gry mogą różnić się w zależności od decyzji partnerów. Podczas tego zadania promowana jest gra bez zwycięzców i przegranych.

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=54616

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=1107&klang=pl&lang=pl

Film o projekcie: https://www.youtube.com/watch?v=6GRBC-3Ft04

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/photography_pedagogical_tool

„Dzięki programowi eTwinning lepiej radzę sobie w życiu, ponieważ potrafię komunikować się z ludźmi z innych krajów." **Uczeń z Litwy**

„To świetny przykład bliskiej pracy zespołowej nauczycieli, której owocem jest projekt zarówno spełniający kryteria pedagogiczne, jak i atrakcyjny dla uczniów. Projekt dał młodym ludziom możliwość uczenia się w bardziej motywujący, zajmujący i twórczy sposób; jego rezultatem jest wiele użytecznych zasobów." **Jury europejskie**

BELL, Business Economic, Language Learning

„Projekt ten koncentruje się na nauczaniu i uczeniu się języków obcych z uwzględnieniem słownictwa z zakresu biznesu i ekonomii. W projekcie biorą udział szkoły z Austrii, Czech, Luksemburga, Hiszpanii, Niemiec i Islandii. Posłuży on jako platforma dla projektu Comenius."

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?fuseaction=app.project&pid=36261&lang=pl

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/bell

Słowo eksperta

ANNE GILLERAN - STARSZY DORADCA PEDAGOGICZNY

Według mnie ten zestaw kompetencji implikuje aktywność człowieka, a nie jego bierność; by stymulować aktywność, należy zachęcać uczniów do bycia analitycznymi, ciekawymi, chętnymi do zgłębiania nieznanych obszarów; uczniowie muszą chronić swoje życie i brać odpowiedzialność za nie i za podejmowane działania; życie ma toczyć się dla nich, a nie przypadkowo przytrafiać.

Świat, w którym żyjemy zazwyczaj bardziej promuje bierność i powierzchowność niż aktywność. Wspomniałam już wcześniej o trzyminutowych cząstkach informacji, będących powierzchownym wyrazem sytuacji, pozbawionych głębszej refleksji i analizy. Weźmy na przykład popularne formy rozrywki, takie jak telewizja czy gry komputerowe. Mają one zwykle bierny charakter; ani nie odzwierciedlają rzeczywistości, ani nie prowokują do refleksji. W tradycyjnym środowisku szkolnym rzeczywisty świat pracy i biznesu często leży poza zasięgiem doświadczeń uczniów, co nie sprzyja budowaniu aktywności w uczniowskim życiu.

Na szczęście istnieją jeszcze wyjątki! W projekcie *BELL, Business Economic, Language Learning*, uczniowie nie tylko poprawiają swój biznesowy angielski, ale również zgłębiają koncepcję sprawiedliwego handlu w biznesie i miejscu pracy. Podczas projektu uczniowie badają, jak sprawiedliwy handel funkcjonuje globalnie i lokalnie; jak pieniądz zyskuje na wartości; jak wytwarzać produkty i oferować usługi w małych przedsiębiorstwach; jak przeprowadzać badania na modelach biznesowych i jak wykorzystywać to w praktyce. Uczenie się nabrało realnych kształtów, gdy uczniowie założyli firmę i handlowali ze sobą prawdziwymi artykułami. Jeśli odwiedzicie TwinSpace projektu (http://new-twinspace.etwinning.net/web/p36261/welcome), zrozumiecie, jak daleko ten projekt zaszedł w promowaniu głównych założeń omawianej tutaj kompetencji kluczowej.

Drugi wyjątek ilustruje projekt *Pizza business across Europe*. Zadaniem tego projektu było nie tylko odnalezienie pochodzenia potrawy, która stała się podstawowym daniem na całym świecie, ale także określenie założeń biznesowych firmy produkującej pizzę. Uczniowie stworzyli modele biznesowe, przeprowadzili wywiady z producentami pizzy i wspólnie z partnerami opracowali własne przepisy na pizzę. Cały projekt wspaniale ilustruje, w jaki sposób uczniowie poznają praktyczne aspekty przedsiębiorczości i jak - kierując się własną inicjatywą - mogą rozwijać swoje pomysły.

Wywiad z nauczycielem: https://www.youtube.com/watch?v=z_NiYi3U9HM

http://pizzacrosseuropetorneo.blogspot.ie/

http://www.pizzabusiness.altervista.org/

świadomość i ekspresja kulturalna

Docenianie znaczenia twórczego wyrażania idei, doświadczeń i uczuć za pośrednictwem szeregu środków wyrazu, w tym muzyki, sztuk teatralnych, literatury i sztuk wizualnych.

Niezbędna wiedza, umiejętności i postawy powiązane z tą kompetencją:

Wiedza kulturalna obejmuje świadomość lokalnego, narodowego i europejskiego dziedzictwa kulturalnego oraz jego miejsca w świecie. Obejmuje ona podstawową znajomość najważniejszych dzieł kultury, w tym współczesnej kultury popularnej. Niezbędne jest rozumienie kulturowej i językowej różnorodności w Europie i w innych regionach świata oraz konieczności jej zachowania, a także zrozumienie znaczenia czynników estetycznych w życiu codziennym.

Umiejętności obejmują zarówno wrażliwość jak i ekspresję: wrażliwość i przyjemność z odbioru dzieł sztuki i widowisk, jak i wyrażanie siebie poprzez różnorodne środki z wykorzystaniem wrodzonych zdolności. Umiejętności obejmują również zdolność do odniesienia własnych punktów widzenia w zakresie twórczości i ekspresji do opinii innych oraz rozpoznawania i wykorzystywania społecznych i ekonomicznych szans w działalności kulturalnej. Ekspresja kulturalna jest niezbędna do rozwijania twórczych umiejętności, które mogą być wykorzystywane w wielu sytuacjach zawodowych.

Dogłębne zrozumienie własnej kultury oraz poczucie tożsamości mogą być podstawą szacunku i otwartej postawy wobec różnorodności ekspresji kulturalnej. Pozytywna postawa obejmuje również kreatywność oraz chęć pielęgnowania zdolności estetycznych poprzez wyrażanie siebie środkami artystycznymi i udział w życiu kulturalnym.

Tandem

Jakie bogactwa kryje kultura antyczna? Uczniowie z Francji i Hiszpanii dokonują obustronnych porównań, by zrozumieć, zadawać pytania i poczuć się współposiadaczami cywilizacji klasycznej.

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=16915

Film o projekcie:
https://www.youtube.com/watch?v=INSldTSQUD4

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/tandem

„Doświadczenie, które przeżyli - to, że mogli rozmawiać ze swoimi partnerami, próbowali ich zrozumieć, szukali materiałów - miało największe znaczenie" Nauczycielka z Francji

„Super było coś takiego organizować - przebrać się i mówić łacińskimi zwrotami - bardzo mi się to podobało" Uczeń z Hiszpanii

„Użyliśmy prawdziwych dekoracji, stworzyliśmy kontrast pomiędzy tym, co było i tym, co jest teraz" Uczennica z Francji

PEK

„Nowe ekscytujące przygody naszej małej pchełki Pek, więcej możliwości do poznawania i dzielenia się. Kolejny rocznik uczniów jest gotowy do współpracy, by tworzyć zabawne i niespotykane sytuacje. Każda historia wymyślana jest przez uczniów z innego kraju. Rezultat to wiele realnych przedmiotów i książka w kilku językach."

Link do projektu: www.etwinning.net/pl/pub/profile.cfm?f=2&l=pl&n=58602

Film o projekcie:
http://youtu.be/vDCPJDRDDt8

Gotowy projekt: www.etwinning.net/pl/pub/collaborate/kits/detail.cfm?id=941&klang=pl&lang=pl

TS TwinSpace: www.etwinning.net/twinspace/pek

„Napisałem scenariusz do opowiadania o pchle Pek" Uczeń z Francji

„Najwspanialszym zajęciem było śpiewanie, bo uwielbiam śpiewać" Maria z Rumunii

„Dzięki takim projektom, uczniowie mogą stworzyć coś prawdziwego, a także otworzyć się na europejski rynek pracy" Nauczycielka z Hiszpanii

Słowo eksperta

ANNE GILLERAN - STARSZY DORADCA PEDAGOGICZNY

Wspominałam już o świadomości kulturowej powiązanej z innymi omawianymi tutaj kompetencjami, co uwypukla fakt, że wszystkie kompetencje kluczowe przenikają się nawzajem. Mówiliśmy już o tym, jak ważne jest pogłębianie wiedzy na temat danej kultury, by móc patrzeć na świat jej oczami. Świadomość kulturowa to jednak nie tylko świadomość i wrażliwość na inne kultury, to także pogłębianie wiedzy w zakresie naszej własnej kultury, jej korzeni, dziedzictwa, naszego folkloru i tradycji. Obejmuje ona również wrażliwość na doznania estetyczne danej kultury, na muzykę, sztukę, literaturę, teatr, taniec, architekturę...

Pierwszy z projektów, *Tandem*, skupiał się na drugiej składowej kompetencji świadomości kulturowej poprzez powrót do korzeni łacińskich dwóch języków projektu - francuskiego i hiszpańskiego. Głównym celem było zrozumienie, w jaki sposób łacina funkcjonowała jako język i zaobserwowanie, które z wyrażeń łacińskich są wciąż używane w języku codziennym. Uczniowie porównywali również typowe zwyczaje starożytnego Rzymu z dzisiejszymi zwyczajami związanymi z życiem rodzinnym, instytucjami, zagospodarowaniem przestrzennym. Młodzi ludzie przyjrzeli się również estetyce rzymskiej, sztuce i oczywiście dorobkowi architektonicznemu w postaci pomników i budynków.

W projekcie *Pek the traveller flea* przyjęto inną perspektywę. Uczniowie ze szkół zawodowych z Francji, Hiszpanii, Włoch, Portugalii, Czech i Turcji wspólnie pracowali, by opowiedzieć historię małej bohaterki Pek podróżującej po Europie - co zobaczyła, usłyszała, jadła i czego się dowiedziała o ludziach i krajach, które odwiedziła. Historia została opowiedziana w postaci cyfrowego komiksu, dzięki czemu uczniowie uczestniczący w projekcie mogli także rozwijać kompetencje informatyczne i w zakresie języków obcych oraz poszerzyć granice swojej kreatywności i umiejętności planowania.

Dotarliśmy już do końca naszych przykładów projektów, pokazujących, jak uczniowie pochodzący z różnych krajów i współpracujący ze sobą mogą rozwijać kompetencje kluczowe w ramach podejścia opartego na projektach eTwinning. Należy również wspomnieć, że praca nad projektami eTwinning sprzyja także rozwojowi umiejętności przekrojowych, które często niełatwo jest nauczycielom rozwijać podczas lekcji swojego przedmiotu.

Podsumowanie

Co ilustrują przykłady projektów zawarte w tej książce?

Przykłady zamieszczone w tej książce pokazują, że uczenie się metodą projektów to bez wątpienia wspaniałe narzędzie umożliwiające rozwój wielu kompetencji uczniów. Choć podane tutaj przykłady odnosiły się przede wszystkim do jednej konkretnej kompetencji kluczowej, to prawdą jest, że większość projektów rozwija więcej niż jedną kompetencję, w tym kompetencje przekrojowe, które przenikają kompetencje kluczowe. Obejmują one: krytyczne myślenie, kreatywność, podejmowanie inicjatywy, rozwiązywanie problemów, ocenę ryzyka, podejmowanie decyzji oraz konstruktywne zarządzanie emocjami. To czyni nauczanie metodą projektów tak bogatym - nie tylko można rozwijać szereg kompetencji, ale też i łączyć je w znaczących kontekstach, osadzonych w problemach rzeczywistego świata. Interdyscyplinarne i autentyczne uczenie się przedstawione w niektórych z omawianych tutaj projektów zostaje dodatkowo wzmocnione, kiedy do współpracy z nauczycielami i uczniami w ramach projektu zaprasza się specjalistów spoza szkoły.

Innym kluczowym aspektem wyłaniającym się z prezentowanych przykładów jest nacisk na umożliwienie uczniom wzięcia odpowiedzialności za własne uczenie się. Można to osiągnąć dopuszczając uczniów do głosu w kwestii wyboru tematu projektu oraz ról, jakie uczniowie mają odgrywać w trakcie jego realizacji. Dzięki temu uczniowie mogą aktywnie kontrolować proces swojego uczenia się i zastanawiać się, w jaki sposób uczą się najlepiej. Przedstawione tutaj przykłady skutecznie rozbudzały motywację uczniów, często za pomocą głębokich, badawczych, otwartych pytań napędzających projekt, a także poprzez innowacyjne wykorzystanie nowych technologii, usprawniających proces uczenia się. Nie sposób także przecenić znaczenia komunikacji i współpracy osób związanych z projektem - uczniów, nauczycieli, specjalistów spoza szkoły, rodziny, szerszej społeczności - czy to z jednego kraju, czy wielu. Współpraca w połączeniu z innymi, wspomnianymi wyżej aspektami, leży u podstaw wszystkich projektów eTwinning. Żywimy ogromną nadzieję, że przedstawione w tej publikacji przykłady staną się dla was inspiracją i zaczniecie realizować jeszcze więcej własnych projektów.

W jaki sposób eTwinning umożliwia nauczycielom rozwijanie ich kompetencji?

Przedstawione w tej książce przykłady pokazywały przede wszystkim, jak projekty eTwinning skutecznie rozwijały kompetencje uczniów. Jak można było zaobserwować, realizacja projektów jest bardzo satysfakcjonującym doświadczeniem, choć niepozbawionym wyzwań. Nauczyciele muszą więc mieć wsparcie w nauczaniu metodą projektów i innymi podobnymi metodami zorientowanymi na nabywanie przez uczniów kompetencji - zarówno w kwestii zmiany orientacji początkowych ram kształcenia oraz poprzez kształcenie ustawiczne i wsparcie koleżeńskie. eTwinning dokładnie to robi, oferując nauczycielom różnorodne możliwości rozwoju zawodowego, w tym warsztaty online, grupy i sposobność nieformalnego nawiązywania kontaktów wśród nauczycieli. Wspomniane formy kształcenia zawodowego zapewniają nauczycielom czas i miejsce umożliwiające korzystanie z wiedzy ekspertów, wzajemne dzielenie się, rozwijanie kompetencji pedagogicznych w różnych obszarach i kontekstach, w tym zintegrowane nauczanie przedmiotowo-językowe (CLIL), współpracę międzynarodową oraz nauczanie

metodą projektów. eTwinning zachęca do tworzenia szkolnych zespołów, co sprzyja powstawaniu projektów uwzględniających nauczanie kooperatywne oraz podejście interdyscyplinarne. Ponadto, ambasadorowie eTwinning oraz nauczyciele regularnie prowadzą i angażują się online w formy nauczania koleżeńskiego. Szkolenia online to jedna z wielu skutecznych form szkoleniowych obecnie docenianych.

eTwinning jest zobowiązany do rozwoju kompetencji nauczycieli, by ci mogli dalej rozwijać wiedzę, umiejętności i postawy, których młodzi ludzie potrzebują do prowadzenia satysfakcjonującego życia zawodowego i osobistego. eTwinning pragnie nadal rozwijać kompetencje nauczycieli, aby mogli oni skutecznie sprostać pedagogicznym wyzwaniom, jakie życie im przynosi.

krajowe i europejskie punkty kontaktowe

CENTRALNE BIURO PROGRAMU ETWINNING

European Schoolnet

www.etwinning.net

info@etwinning.net

Centralne Biuro Programu eTwinning prowadzi dział pomocy (helpdesk), który zajmuje się wszelkimi pytaniami lub trudnościami, jakie szkoły napotykają w związku z eTwinningiem: helpdesk@etwinning.net.

W przypadku pytań zachęcamy nauczycieli do bezpośredniego kontaktu ze swoim Narodowym Biurem Kontaktowym.

NARODOWE BIURA KONTAKTOWE

Uzyskaj pomoc w swoim języku.

Narodowe Biuro Kontaktowe reprezentuje eTwinning w twoim kraju. W celu uzyskania pomocy lub możliwości dokształcenia się możesz skontaktować się z Biurem bezpośrednio. Szczegóły poniżej.

ALBANIA

Departament Technologii Edukacyjnych i Statystyk

Albańskie Ministerstwo Edukacji i Sportu

Kontakt: Ornela Koleka, M.Sc.

AUSTRIA

Österreichische Nationalagentur Lebenslanges Lernen

(Austriacka Narodowa Agencja Programu „Uczenie się przez całe życie")

Kontakt: Ursula Panuschka, Martin Gradl, Marcela Alzin

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.at

BELGIA (WSPÓLNOTA FLAMANDZKA)

EPOS vzw

Kontakt: Sara Gilissen

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.be

BELGIA (WSPÓLNOTA FRANCUSKA)

Ministère de la Communauté française

(Ministerstwo Wspólnoty Francuskiej)

Kontakt: Cécile Gouzee

Krajowa strona eTwinning: www.enseignement.be/etwinning

BELGIA (WSPÓLNOTA NIEMIECKA)

eTwinning Koordinierungsstelle in der DG

Jugendbüro der DG

Kontakt: Michèle Pommé

Krajowa strona eTwinning: http://www.jugendbuero.be/unsere-programme/erasmusplus/etwinning/

BOŚNIA I HERCEGOWINA

Agencja ds. Kształcenia Przedszkolnego, Podstawowego i Ponadpodstawowego

Kontakt: Zaneta Dzumhur

BUŁGARIA

Център за развитие на човешките ресурси

(Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich)

Kontakt: Milena Karaangova

Krajowa strona eTwinning: http://etwinning.hrdc.bg

BYŁA JUGOSŁOWIAŃSKA REPUBLIKA MACEDONII

Национална агенција за европски образовни програми и мобилност

(Krajowa Agencja ds. Mobilności i Europejskich Programów Edukacyjnych)

Kontakt: Dejan Zlatkovski

Krajowa strona eTwinning: http://www.etwinning.mk

CHORWACJA

Agecija za mobilnost i programe Europske unije

(Agencja ds. Mobilności i Programów Unijnych)

Kontakt: Tea Režek

Krajowa strona eTwinning: http://www.etwinning.hr/

CYPR

Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης

(Fundacja na Rzecz Zarządzania Programami 'Uczenie się przez całe życie')

Kontakt: Thekla Christodoulidou, Sylvia Solomonidou

Krajowa strona eTwinning: www.llp.org.cy/etwinning

CZECHY

Dům zahraniční spolupráce – Národní podpůrné středisko pro eTwinning, Národní agentura programu Erasmus+

(Centrum Współpracy Międzynarodowej dla Edukacji - Krajowe Biuro eTwinning, Narodowa Agencja Programu Erasmus+)

Kontakt: Barbora Grecnerova, Pavla Sabatkova

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.cz

DANIA

UNI-C (Duńskie Centrum IT dla Edukacji i Nauki)

Kontakt: Claus Berg, Ebbe Schultze

Krajowa strona eTwinning: http://etwinning.emu.dk

ESTONIA

Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutus

(Fundacja Technologii Informacyjnych w Edukacji)

Kontakt: Elo Allemann

Krajowa strona eTwinning: www.tiigrihype.ee

FINLANDIA

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Kontakt: Yrjö Hyötyniemi

Krajowa strona eTwinning: www.edu.fi/etwinning (w języku fińskim)

www.edu.fi/etwinning/svenska (w języku szwedzkim)

FRANCJA

Scérén-Cndp

Bureau d'assistance national français (BAN)

Kontakt: Marie-Christine Clément-Bonhomm

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.fr

GRECJA

Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών

(Instytut Badań Technologii Informacyjnych)

Kontakt: eTwinning-team

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.gr

numer telefonu (tylko w Grecji): 801 11 38946

HISZPANIA

Instituto Nacional de Tecnologías Educativas y de Formación del Profesorado

Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

(Narodowy Instytut Technologii Edukacyjnych oraz Doskonalenia Nauczycieli

Ministerstwo Edukacji, Kultury i Sportu)

Kontakt: Carlos J. Medina

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.es

HOLANDIA

EP-Nuffic

Kontakt: Marjolein Mennes; etwinning@epuffic.nl

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.nl

+31 70 4260 260

IRLANDIA

Léargas, The Exchange Bureau

(Leargas- Biuro Wymiany w Dziedzinie Edukacji)

Kontakt: Marie Heraughty

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.ie

ISLANDIA

Rannis - Islandzkie Centrum Badań

Kontakt: Guðmundur Ingi Markússon

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.is

LICHTENSTEIN

Agentur für Internationale Bildungsangelegenheiten

(Narodowa Agencja ds. Edukacji Międzynarodowej)

Kontakt: Stefan Sohler

LITWA

Švietimo mainų paramos fondas / Nacionalinė agentūra, atsakinga už Erasmus+

(Fundacja Wspierająca Wymiany w Dziedzinie Edukacji/ Agencja Narodowa Programu Erasmus +)

Kontakt: Violeta Čiuplytė

Krajowa strona eTwinning: http://www.etwinning.lt

ŁOTWA

Valsts aģentūra „Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra"

(Agencja Programów Międzynarodowych dla Młodzieży)

Kontakt: Santa Prancane, info@etwinning.lv

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.lv

LUKSEMBURG

ANEFORE asbl Agence nationale pour le programme européen pour l'éducation et la formation tout au long de la vie

Kontakt: Sacha Dublin

Krajowa strona eTwinning: www.eTwinning.lu

MALTA

Dyrektoriat ds. Jakości i Standardów w Edukacji

Departament Zarządzania Programem Nauczania i e-Kształcenia

Kontakt: Amanda Debattista, Jacqueline Frendo

Krajowa strona eTwinning: http://etwinning.skola.edu.mt

NIEMCY

Pädagogischer Austauschdienst des Sekretariats der Kultusministerkonferenz

Kontakt: Ellen Kammertöns

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.de

Infolinia: 0800- 3 89 46 64 64

NORWEGIA

Utdanningsdirektoratet

Kontakt: Lisbeth Knutsdatter Gregersen

Krajowa strona eTwinning: http://iktsenteret.no/prosjekter/etwinning
& http://iktipraksis.no/etwinning

POLSKA

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Kontakt: Barbara Milewska; etwinning@frse.org.pl

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.pl

PORTUGALIA

Direção-Geral da Educação – Ministério da Educação e Ciência

(Dyrektoriat Generalny ds. Edukacji – Ministerstwo Edukacji i Nauki)

Equipa de Recursos e Tecnologias (ERTE)

(Zespół ds. Zasobów i Technologii Edukacyjnych)

Kontakt: eTwinning@dge.mec.pt

Krajowa strona eTwinning: http://etwinning.dge.mec.pt/

RUMUNIA

Institutul de Stiinte ale Educatiei

(Instytut Nauk o Edukacji)

Kontakt: Simona Velea

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.ro

SERBIA

Fundacja Tempus

Kontakt: etwinning@tempus.ac.rs

SŁOWACJA

Uniwersytet w Zilinie

Kontakt: Lubica Sokolikova, Gabriela Podolanova

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.sk

SŁOWENIA

Center RS za mobilnost in evropske programe i zobraževanja in usposabljanja - CMEPIUS

(Centrum Republiki Słowenii ds. Programów Mobilności i Szkoleń Edukacyjnych)

Kontakt: etwinning@cmepius.si

Krajowa strona eTwinning: www.cmepius.si/etwinning.aspx

SZWECJA

Universitets- och högskolerådet.

(Szwedzka Rada Szkolnictwa Wyższego)

Kontakt: Anders Brännstedt, Jenny Nordqvist

Krajowa strona eTwinning: www.utbyten.se

TURCJA

MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

(Ministerstwo Edukacji Narodowej: Dyrektoriat Generalny ds. Innowacji i Technologii Edukacyjnych)

Kontakt: Murat YATAĞAN

Krajowa strona eTwinning: http://etwinning.meb.gov.tr

WĘGRY

Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Digitális Pedagógiai Osztály

(Educatio - Usługi Użyteczności Publicznej, Organizacja non-profit, Departament Edukacji Cyfrowej)

Kontakt: etwinning@educatio.hu

Krajowa strona eTwinning: www.etwinning.hu

WŁOCHY

INDIRE - Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e Ricerca Educativa

(INDIRE - Krajowy Instytut Zasobów, Innowacji i Badań Edukacyjnych)

Kontakt: etwinning@indire.it

Krajowa strona eTwinning: http://etwinning.indire.it

Helpdesk: www.etwinning.it

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

British Council

Kontakt: eTwinning-Team

Krajowa strona eTwinning: www.britishcouncil.org/etwinning

Partnerskie biura kontaktowe programu eTwinning Plus

eTwinning Plus (plus.etwinning.net) udostępnia szkołom znajdującym się w bezpośrednim sąsiedztwie Europy platformę, na której mogą one łączyć się ze szkołami uczestniczącymi w programie eTwinning.

eTwinning Plus obejmuje następujące kraje: Azerbejdżan, Armenię, Gruzję, Mołdawię, Tunezję i Ukrainę.

Każdy z krajów zaangażowanych w eTwinning Plus ustanowił Partnerskie Biuro Kontaktowe (PSA). Do zadań Partnerskich Biur Kontaktowych należą: rejestrowanie nauczycieli w programie eTwinning Plus, wsparcie i szkolenie nauczycieli w zakresie korzystania z pulpitu eTwinning Plus oraz pomoc nauczycielom w znalezieniu odpowiedniej szkoły partnerskiej z krajów uczestniczących w programie eTwinning.

ARMENIA

Narodowe Centrum Technologii Edukacyjnych (NCET)

http://etwinningplus.armedu.am/?lang=en

Kontakt: etwinning@ktak.am

AZERBEJDŻAN

Madad Azerbaijan

www.madad.az/etwinningplus/

Kontakt: etw@madad.net

GRUZJA

Narodowe Centrum na rzecz Kształcenia Zawodowego Nauczycieli (TPDC)

Kontakt: etwinningplus@tpdc.ge

MOŁDAWIA

Fundacja Europy Wschodniej Mołdawia (EEF)

www.eef.md/

Kontakt: info@etwinning.md

TUNEZJA

Narodowe Centrum Technologii na rzecz Technologii w Edukacji (CNTE)

www.cnte.tn

Kontakt: etwinning@cnte.tn

UKRAINA

NSBC « Ukrainskiy proriv »

www.etwinning.com.ua

Kontakt: helpdesk@etwinning.com.ua

Uwagi:

eTwinning

Komisja Europejska

European Schoolnet